

Kommunikationsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om statsbudgeten för 2016

Statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna 2016—2019

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om statsbudgeten för 2016 (RP 30/2015 rd): Ärendet har remitterats till kommunikationsutskottet för eventuellt utlåtande till finansutskottet. Tidsfrist: 5.11.2015.

Statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna 2016—2019 (SRR 1/2015 rd): Ärendet har remitterats till kommunikationsutskottet för utlåtande till finansutskottet. Tidsfrist: 23.10.2015.

Sakkunniga

Utskottet har hört:

- kanslichef Harri Pursiainen, kommunikationsministeriet
- kontaktchef Teppo Leinonen, Landskapsförbundet i Södra Savolax
- trafikingenjör Pekka Kokki, Mellersta Finlands förbund
- intressechef Jouni Koskela, Birkalands förbund
- kontaktchef Sami Laakkonen, Norra Karelen landskapsförbund
- trafikplaneringschef Petri Suominen, Nylands förbund
- direktör Laura Kuistio, Trafikverket
- biträdande direktör Riitta-Liisa Vuorela, Kommunikationsverket
- direktör Jouni Karjalainen, Destia Ab
- verkställande direktör Kimmo Rahkamo, Fenniarail Oy
- verkställande direktör Suvi Rihtniemi, Helsingforsregionens trafik
- verkställande direktör Pekka Möttö, OnniBus.com Ab
- direktör för samhällsrelationer och miljö Otto Lehtipuu, VR-Group Ab
- verkställande direktör Lauri Kivinen, Rundradion
- ledande expert Tiina Haapasalo, Finlands näringsliv rf
- verkställande direktör Paavo Syrjö, Infra rf
- intressechef Pasi Hovi, Linja-autoliitto
- verksamhetsledare Matti Koistinen, Cykelförbundet rf

Utlåtande KoUU 4/2015 rd

- verkställande direktör Iiro Lehtonen, Finlands Transport och Logistik SKAL rf
- verksamhetsledare Pekka Aalto, Finlands Lokaltrafikförbund r.y.
- verkställande direktör Nina Raitanen, Suomen Tiedyhdistys

Utskottet har fått ett skriftligt yttrande av

- kommunikationsministeriet
- närings-, trafik- och miljöcentralen i Mellersta Finland
- närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland
- närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland
- Finnair Abp
- Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- Suomen Taksiliitto.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Trafiknätet

Trafiknätets betydelse för medborgarna, det finländska näringslivet och hela samhället är enorm, och därför har över hälften av förvaltningsområdets anslag reserverats för trafiknätet och dess utveckling.

Bastrafikledshållning

Enligt statsrådets redogörelse har finansieringen för bastrafikledshållning justerats för 2017—2019 för att förhindra att det eftersatta underhållet växer. Sammanlagt 600 miljoner euro av spetsprojektfinansieringen inriktas på minskning av det eftersatta underhållet i bastrafikledshållningen för 2016—2018. Dessutom finns det inom ramarna en marginal på över 300 miljoner euro, största delen för 2018 och 2019, för ännu inte namngivna projekt.

Det är bra att anslagen för bastrafikledshållningen i budgetpropositionen för 2016 är oförändrade och att det dessutom har reserverats 100 miljoner euro för att få det ökade eftersatta underhållet att stanna av. Utskottet uttrycker i varje fall sin oro över att det stora eftersatta underhållet inte kan minskas och att det finns ett enda nytt utvecklingsprojekt, som är en förbättring av funktionsdugligheten hos bangården i Helsingfors. Det är bra att de tidigare beslutade projekten slutförs. Utskottet anser dock att man ska överväga nya finansieringsformer för att möjliggöra genomförandet av nya projekt. Då ska man också analysera totalpriset för projekten och t.ex. en eventuell finansiering från EU. I stället för nya ersättande projekt finns det anledning att överväga också alternativa förbättringsprojekt för att förbättra det redan existerande nätet.

Enskilda vägar

De enskilda vägarna har stor betydelse för t.ex. skogsvården och tryggheten av förutsättningarna för skogsbruket och bioekonomin. Utskottet påpekar i detta sammanhang att också det sekundära vägnätet ska skötas för att landet ska kunna hållas bebott och ekonomin utvecklas.

Utlåtande KoUU 4/2015 rd

Byggande och upprätthållande av flygplatser

Flygtrafiken är en viktig del av Finlands interna trafiksystem och såväl inhemska som internationella flygförbindelser har avgörande betydelse för persontrafikens utlandsförbindelser, lokala företag och turistnäringen. Anslaget för byggande och upprätthållande av flygplatser (moment 31.10.41) kan användas för verksamhets- och investeringsutgifter för de flygplatser som ligger utanför Finavias flygplatsnät, såsom de nuvarande flygplatserna i St. Michel och Seinäjoki, och dessutom enligt planerna också flygplatsen i Villmanstrand. Det är viktigt att anslaget är åtminstone lika stort som i propositionen, menar utskottet.

Köpta tjänster

För köp och utvecklande av kollektivtrafiktjänster har i budgetpropositionen reserverats 84 474 000 euro. En minskning av anslaget med ca 15 miljoner euro har konsekvenser för tågtrafiken både i fråga om fjärrtrafiken och närtrafiken. Av denna summa har 5 940 000 euro reserverats för köp av tågtrafikens närtrafiktjänster, alltså 3 160 000 euro mindre än för 2015. Därför minskar VR-Group Ab närtrafiken i form av köpta tjänster på de sträckor som kommunikationsministeriet har meddelat att det inte längre beställer trafik för dessa sträckor. Enligt utredningen till utskottet kan nästan på samtliga sträckor ersättande kollektivtrafik ordnas.

Därför är det viktigt att kollektivtrafiken utvecklas planmässigt och långsiktigt med ansvar för helheten och att hela landet förblir bosatt. Därför är det viktigt att en trovärdig ersättande trafik kan ordnas utan avbrott. När ersättande trafik planeras är det också på sin plats att beakta system som utnyttjar digitala tjänster och täcker alla trafikformer. Utveckling av dessa tjänster stöder också samhällsekonomin inom ramen för spetsprojektet för digitalisering och eventuellt också exportens utveckling.

Taxitrafik

Utskottet har också granskat taxitrafiken som en del av köpta tjänster och ser det som viktigt att den köpta trafiken när det gäller olika trafikformer kan samordnas. Synergifördelar kan uppnås när de olika köparnas verksamhet och köpta tjänster på basis av olika anslag betraktas som helhet. En utveckling av taxitrafiken planeras och utskottet understryker i detta sammanhang att det ska det möjliggöras att t.ex. de nya digitala applikationerna är kompatibla för alla trafikformer. Det är viktigt att det i samband med utveckling av taxitrafiken noga övervägs att det inte ökar den svarta ekonomin och att konkurrensen ska ske på lika villkor, menar utskottet. Man ska också se till att det finns ett heltäckande utbud av trygga och pålitliga taxitjänster till skäliga och enhetliga priser.

Kommunikationstjänster och kommunikationsnät

Utskottet understryker att anslagen för kommunikationstjänster och kommunikationsnät måste följas upp med tanke på Kommunikationsverkets centrala uppgifter för informationssamhällets säkra funktioner.

Utlåtande KoUU 4/2015 rd

Statens televisions- och radiofond

För att täcka den allmännyttiga verksamheten i 7 § i lagen om Rundradion Ab (1380/1993) justeras anslaget storlek årligen efter förändringen i kostnadsnivån. Enligt budgetpropositionen frångår man undantagsvis justeringen för 2016. Utskottet konstaterar att nedskärningen i dagens läge är nödvändig och anser att Rundradion Ab:s möjligheter att bedriva den allmännyttiga verksamheten med beaktande av de båda nationalspråken och samiskans ställning måste följas upp. Rundradion Ab:s oberoende verksamhet är av central betydelse för hela mediebranschen och därför är det viktigt att en parlamentarisk arbetsgrupp har tillsatts för att bedöma Rundradion Ab:s allmännyttiga verksamhet och finansiering.

Utskottet har tidigare i sitt betänkande KoUB 5/2015 rd — B 8/2015 rd lyft fram Rundradion Ab:s viktiga roll i fråga om att producera och upphandla inhemskt programinnehåll. Det är viktigt att verksamheten och programproduktion i de regionala redaktionerna fortsätter och att också den inhemska indieproduktionen bibehålls i programutbudet, menar utskottet. Det är angeläget att arbetsgruppen tar också fram dessa aspekter när den granskar Rundradion Ab:s betydelse med tanke på demokratin, yttrandefriheten och den mångsidiga och oberoende kommunikationen och bedömer Rundradion Ab:s ställning på och dess betydelse för den finländska mediemarknaden.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunikationsutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 4.11.2015

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Ari Jalonen saf
vice ordförande Mikko Alatalo cent
medlem Jyrki Kasvi gröna
medlem Jukka Kopra saml
medlem Susanna Koski saml
medlem Suna Kymäläinen sd
medlem Mats Löfström sv
medlem Eeva-Maria Maijala cent
medlem Outi Mäkelä saml (delvis)
medlem Jani Mäkelä saf
medlem Markku Pakkanen cent
medlem Jari Ronkainen saf (delvis)
medlem Satu Taavitsainen sd
medlem Katja Taimela sd
medlem Ari Torniainen cent.

Utlåtande KoUU 4/2015 rd

Sekreterare var

utskottsråd Mika Boedeker.

Utlåtande KoUU 4/2015 rd Avvikande mening 1

AVVIKANDE MENING

Motivering

Ett av regeringens trafikpolitiska spetsmål är att minska det eftersatta underhållet enligt beslut av den parlamentariska arbetsgruppen för minskning av det eftersatta underhållet trots att arbetsgruppens mål inte uppnås 2016. Vi vill understryka att regeringen inte i sin trafikpolitik satsar på trafikledsnätet som helhet trots dess karaktär av spetsprojekt. Enligt regeringsprogrammet och planen för de offentliga finanserna kommer en betydande del av finansieringen för spetsprojektet för minskning av det eftersatta underhållet under regeringsperioden från överföringen av finansieringen för icke namngivna projekt till bastrafikledshållningen. I slutet av valperioden överstiger dock besparingarna från utvecklingen av farledsnätet redan satsningarna på bastrafikledshållningen. Det betyder i praktiken att utvecklingen av trafikledsnätet stannar av under den här valperioden. Möjligheten att skapa tillväxt genom investeringar i betydande tillväxtfrämjande trafikprojekt förloras. Samarbetet kring markanvändning, boende och trafik med kommunerna minskar trots att planläggningen för bostadsbyggande också har indirekt stor betydelse för medborgarnas ekonomi. Med de planerade inbesparingarna skjuter man bara fram kostnaderna i framtiden.

En annan hörnsten i regeringens trafikpolitik är spetsprojekt med starkt inslag av avveckling av normer och tro på konkurrens på marknadens villkor. Regeringen har också redan lovat undanröja konkurrenshinder och underlätta tillståndsförfarandet på många områden inom trafik och kommunikation. Man har redan sett tecken på regeringens planer i tåg- och posttrafiken. Dessutom kommer trafikreformen som hör till spetsprojektet för sin del att revolutionera vägtrafiken. I beredningen av lagar och budgeten borde man bättre beakta olika landskaps särdrag, eftersom risken med ideologin om ren konkurrens är att man i konkurrensen koncentrerar sig på att skumma grädden när det gäller huvudlederna i trängsel Finland samtidigt som trafiken i de mest glest bebyggda områden blir allt mer beroende av offentliga stöd. Denna ekonomiskt ohållbara lösning leder till mer koncentrerade och sämre trafik- och kommunikationstjänster. Regeringen borde också se till att det allmänna bibehåller styrningen av trafikhelheter. En så här viktig uppgift med tanke på samhällets konkurrenskraft och miljön får inte läggas ut på marknaden. Regeringen bör komma i håg att de statliga bolagen utgör en del av nationalegendomen, som inte får slösas bort trots reformer.

En nedskärning på 15 miljoner euro enligt regeringsprogrammet i köp av kollektivtrafiktjänster är ett typiskt exempel på en inbesparing vars negativa effekter är mångfaldigt större än den uppnådda besparingen. Ersättande busstrafik eller spekulationer om möjligheter att ersätta med spårtrafik på marknadsvillkor de tågturer som läggs ned motsvarar inte den nivå som vi har i dagens spårtrafik. Särskilt i fråga om den på riksplan sällsynta tvärgående trafiken mellan Seinäjoki och Joensuu samt Y-tåget, som är svårt att ersätta med andra fordon, leder nedskärningsbeslutet till svårigheter för landskapens ekonomi, livskraft och utveckling. Den nuvarande regeringen skär ytterligare ned trafiken i landskapen trots att den förra regeringen kritiserades kraftigt av oppositionen för en centraliseringspolitik i trafikfrågor, och som exempel på detta är ytterligare nedskärningar i regeringens proposition av stödet till enskilda vägar som är viktiga för skogsindustrin.

Utlåtande KoUU 4/2015 rd
Avvikande mening 1

I det finländska mediefältet fortsätter den tekniska omvälvningen och utveckling av nya affärsmodeller tar sin tid. Tyvärr försvagar den enda kommunikationspolitiska ändringen i budgetpropositionen Rundradions finansiering och oavhängighet. Regeringspartiernas agerande har brutit mot det tidigare gemensamt överenskomna tillvägagångssättet om parlamentarisk behandling av frågor som gäller Rundradion och dess ställning. Den parlamentariskt överenskomna indexfrysningen för innevarande år skulle vara en undantagslösning som inte får leda till att den blir bestående. Trots detta kom regeringspartierna sinsemellan överens om att frysa indexet också för nästa år. Dessutom har man enligt budgetpropositionen och planen för de offentliga finanserna redan i samband med regeringsförhandlingarna i tysthet kommit överens om att överföra finansieringen av Rundradion till ramarna för statsfinanserna och frysa indexet under hela valperioden. Man har frångått principerna i bestämmelserna om finansieringen av Rundradion. Lagstiftningen som kommit till genom en parlamentarisk beredning borde gälla längre än en valperiod. Det finns dock hopp om en återgång i och med att kommunikationsminister Berner nyligen har tillsatt en parlamentarisk arbetsgrupp.

Kommunikationsnät är en lika viktig infrastruktur i den digitala världen som trafiknät. När regeringen investerar hundratals miljoner för att bygga om det gamla trafiknätet satsas det inte på att utveckla de finländska kommunikationsnäten. Till exempel resurserna för Kommunikationsverket, som vid sidan av sina övriga uppgifter svarar för data- och integritetsskydd vid elektronisk kommunikation, har inte utvecklats i samma takt med den snabbt växande och allt mångsidigare elektroniska kommunikationen. Regeringen har glömt att om kommunikationsnäten inte fungerar upphör också annan infrastruktur att fungera.

Avvikande mening

Vi föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 4.11.2015

Katja Taimela sd
Suna Kymäläinen sd
Satu Taavitsainen sd
Jyrki Kasvi gröna